

mutatja be a saját élettapasztalatokból merített „nyersanyagot”. Igaz, hogy minden kérdésre ez a szöveg sem ad választ: bár hatalmas levelezés, több önéletrajzi, vallomásos mű és néhány regény szolgálna támpontul, Constant életművének és egyéniségének sok homályos pontja felderítetlen marad. Ez azonban alighanem szándékos: hiába kerültek elő nagy számban naplók és önéletrajzi jegyzetek, a rejtőzködés és a vallomástétel vágya egyszerre érhető tetten mindenütt. Akad olyan napló is, egy 36 lapos nagyalakú füzet, amelybe a szerző titkosírással jegyezte le mondanivalóját. Ennek a kódolt szövegnek a legendája jóval megelőzte a XX. századi kiadásokat. Akkor derült csak ki, hogy a titkosítás és a titok feloldása közti feszültség paradoxonjai itt is érvényesültek: az a bizonyos napló, amelyik az író életének 1805–1807 közti időszakára vonatkozik, sifírozva van ugyan, de Constant maga adta meg hozzá a kulcsot egy korábbi napló végén...

Valószínű, hogy Constant sokáig inkább mint liberális gondolkodó hatott Magyarországon, de írói jelentősége sem becsülhető le. Az *Adolphe* nagy hatást gyakorolt a magyar regényre, és olyan nagy esszéisták foglalkoztak vele, mint Babits Mihály, Szerb Antal és Gyergyai Albert. Három magyar fordítása is létezik (1875, 1920 és 1958, az utóbbi átdolgozott változata 1978-ban készült), gyakran kiadták külön és antológiákban egyaránt. Ez a magyarul most először megjelenő *Vörös füzet* újból ráirányíthatja a figyelmet a regényíróra, és hozzájárulhat Constant írói életművének újjáértékeléséhez. A szerző levelezéséből és önéletrajzi munkáiból, elsősorban naplóból, a Qadmon kiadónál készül egy bőséges válogatás.

CHILEI PAVILON BERNARDO OYARZÚN WERKEN